

Evropska
komisija

STANDARDNI EUROBAROMETER
100

Javno mnenje v Evropski uniji

Nacionalno poročilo: SLOVENIJA
Raziskava: Oktober – November 2023

Pričujoča raziskava je bila naročena in koordinirana s strani Evropske komisije, Generalnega direktorata za komuniciranje.
Poročilo je bilo izdelano za Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji.

Dokument ne prikazuje stališč Evropske komisije. Interpretacija in izražena mnenja v poročilu so stališča avtorja poročila.

Naslov	Standardni Eurobarometer 100 - Jesen 2023 Javno mnenje v Evropski uniji – Slovenija, Poročilo
Jezikovna različica	SL PDF
Medij / različica	PDF/Volume_01
Kataloška številka	NA-AO-23-011-SL-N
ISBN	978-92-68-10112-4
ISSN	1977-3927
DOI	10.2775/556782

© Evropska unija, 2023

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

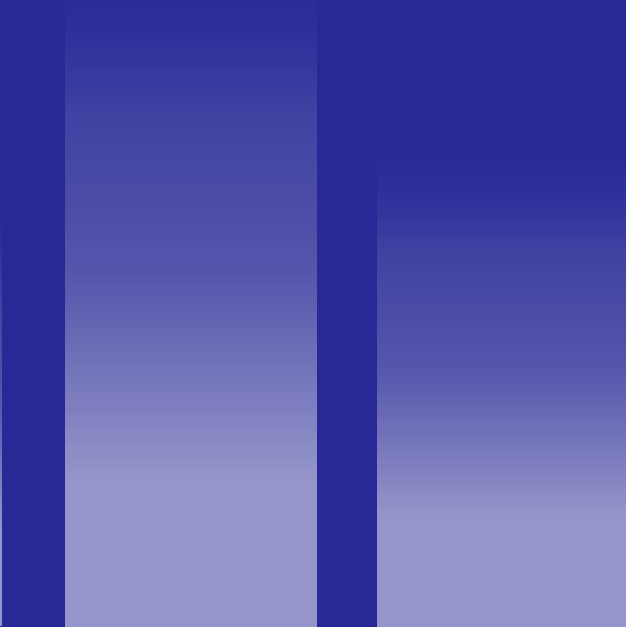
Photo credit: Getty Images

KAZALO

Uvod	4
Glavne ugotovitve	6
I. Življenje v Sloveniji in EU	9
II. Podoba EU v očeh državljanov	13
III. Podpora evropskim politikam	17
IV. Najpomembnejši izzivi EU	20
V. Informiranost in mediji	23

Uvod

Standardni Eurobarometer 100 Jesen 2023

Vsakoletno poročilo raziskave Standardni Eurobarometer za Slovenijo je del rednih objav merjenja javnega mnenja v Evropski uniji, ki prikazujejo stališča slovenske javnosti ter državljanov Evrope do Evropske unije (EU) kot tudi do aktualnih političnih in socialnih zadev v državi in EU.

Pričujoče poročilo jubilejnega Standardnega Eurobarometra 100 (EB100) za Slovenijo predstavlja rezultate merjenja javnega mnenja »Standardni Eurobarometer - Jesen 2023«, ki se je izvajalo v 37 državah ali teritorijih: v 27 državah članicah Evropske unije, v 7 državah kandidatkah za vstop v EU (Albaniji, Bosni in Hercegovini, Moldaviji, Črni gori, Severni Makedoniji, Srbiji, Turčiji) ter na območju turško-ciprske skupnosti na Cipru, v Združenem kraljestvu in na območju Kosova med 23. oktobrom in 17. novembrom 2023.

Raziskava se je izvajala po metodologiji Standardnega Eurobarometra, rezultati pa so obteženi tako, da predstavljajo reprezentativni vzorec prebivalcev, starih 15 let ali več, vsake izmed sodelujočih držav (teritorijev).

Večina držav, tudi Slovenija, je izvedla osebno anketiranje s pomočjo računalnika (CAPI metoda), ponekod pa so uporabili kombinacijo osebnega in spletnega anketiranja. V Sloveniji je bilo opravljenih 1.017 anket po metodi osebnega anketiranja v gospodinjstvu s pomočjo računalnika (CAPI), raziskavo je izvajala agencija Mediana. Navedeni rezultati raziskave so zgolj ocene pravih populacijskih parametrov, ki se gibljejo znotraj intervala zaupanja za posamezno oceno.

Naročnik raziskave je Evropska komisija, Direktorat za komuniciranje (DG Comm).

Rezultati raziskave Eurobarometer 100 morajo biti interpretirani v kontekstu socialno-ekonomskih razmer tega časa. EB 100 je potekal leto in pol po ruski invaziji na Ukrajino, ki še ni dosegla bistvenega premika v smeri razrešitve ter je še zmeraj povzročala posledice v obliki podražitve hrane in sprememb oskrbe z energijo. V drugi polovici leta 2023 se je obdobje umirjene rasti, ki je sledilo post-kovidnemu obdobju, nekoliko umirilo, prav tako se je pričela nekoliko umirjati stopnja rasti inflacije, ki je v Sloveniji v oktobru 2023 dosegla 6,9 odstotkov, predvsem na račun cen hrane in podražitve električne energije.⁽¹⁾ Gospodarska rast v Sloveniji je bila predvsem zaradi ohlajanja gospodarstva izvoznih partneric nižja od napovedane, prav tako se je znižala kupna moč in poraba prebivalstva⁽²⁾.

Junija 2023 je bila Slovenija izvoljena za nestalno članico Varnostnega sveta Združenih narodov za mandatno obdobje 2024-2025.

Slovenijo so v avgustu prizadele poplave, ki so bile najhujše v zgodovini Slovenije in ki so prizadele dve tretjini države, ocenjena škoda pa je presegla 10 milijard evrov. Razlivanja vodotokov so se ponovno ponovila tudi v oktobru in novembru, a v manjšem obsegu kakor avgusta. Za odpravo škode po poplavah je ob ukrepih vlade ter izjemnega prikaza domače in mednarodne solidarnosti Slovenija zaprosila in prejela odobritev pomoči tudi iz solidarnostnega sklada EU.

Izven meja EU je v oktobru 2023 mednarodno skupnost pretresel nov silovit izbruh oboroženega konflikta med Izraelom in Palestino na ozemlju Gaze, ki se dva meseca po začetku napadov še ni umiril in je zahteval življenja številnih civilistov, otrok, po podatkih Združenih narodov pa je bilo ubitih več ZN-ovih uslužbencev kot v katerem koli drugem konfliktu po letu 1992.

¹ Vir: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11442>

²https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/jesen/2023/JNGG_2023_s.pdf

Glavne ugotovitve

1 Zadovoljstvo z življenjem, manj z razvojem stvari

- Velika večina, 93 % Slovencev je zadovoljnih s svojim življenjem, kar Slovence uvršča med bolj zadovoljne državljane EU, kjer je z življenjem v povprečju zadovoljnih 84 % Evropejcev. Prav tako več kot polovica Slovencev ocenjuje trenutno situacijo v Sloveniji kot dobro, kar je boljše kot situacijo v svoji državi vidijo Evropejci. Bolj kritični so vprašani pri oceni stanja gospodarstva v državi, kjer ga več kot polovica Slovencev ocenjuje kritično (48 % dobro, 51 % slabo), a še zmeraj manj, kot so do kondicije nacionalnega gospodarstva kritični Evropejci. Nadpovprečno mnenje imajo Slovenci o stanju gospodarstva EU, medtem ko so mnenja državljanov Unije deljena.
- Kot največji izziv pred Slovenijo v tem času Slovenci navajajo rast cen / inflacijo oz. naraščanje življenjskih stroškov, ki ga izpostavlja več kot tretjina vprašanih Slovencev, enako za svojo državo menijo tudi Evropejci. Na drugo mesto pred izzivi vprašani postavljajo priseljevanje, ostale tematike pa izgubljajo ostrino. Vprašani so precej nezadovoljni s trenutno smerjo poteka stvari v državi; skoraj dve tretjini Slovencev in nekaj nižji delež Evropejcev meni, da stvari v državi ne gredo v pravo smer – trend, ki kaže na porast nezadovoljstva v primerjavi s pomladjo 2023.
- V pričakovanjih za naslednjih 12 mesecev so Slovenci manj optimistični kot drugi državljani EU27. Večina Slovencev ne pričakuje sprememb na osebnem področju oz. svojem življenju na splošno, nekoliko bolj črnogleda pričakovanja so glede splošne situacije v državi oz. najbolj glede gospodarskega položaja v Sloveniji, kjer pričakuje poslabšanje skoraj polovica (49 %) Slovencev. Nekoliko milejša je napoved Slovencev glede gospodarskega položaja EU, je pa pri gospodarskih napovedih zaznati občutnejši premik Slovencev k pesimizmu v primerjavi s predhodnim merjenjem.
- Slovenci so v povprečju med manj zadovoljnimi z delovanjem demokracije na nacionalni ravni med članicami EU. Polovica Slovencev je zadovoljnih z delovanjem demokracije v EU, še zmeraj je stopnja zadovoljstva v Sloveniji pod povprečjem EU27.

2 Podoba EU v očeh državljanov

- Večina Slovencev (80 %) se počuti državljane EU, kar je nad povprečjem EU27 (72 %). Ugled EU je v očeh Slovencev bodisi nevtralen bodisi pozitiven, le manjšina vidi EU negativno; podobne občutke pa imajo do EU tudi drugi državljani EU, za katere ima ta še nekoliko bolj pozitiven ugled. V največji meri EU vprašanim pomeni svobodo potovanja, študija in dela kjerkoli v EU, mir in tudi skupno valuto, evro.
- Vprašani so pretežno nezaupljivi do oblasti in mednarodnih političnih institucij, med Slovenci izstopa predvsem nizka stopnja nezaupanja v domače institucije oblasti, ki je ena najnižjih med članicami povezave. Tako slovensko kot evropsko javno mnenje je precej razdeljeno, ko gre za zaupanje ključnim evropskim institucijam, a med Slovenci tudi tu prevladuje nezaupanje, medtem ko v povprečju Evropejci ključnim evropskim institucijam bolj zaupajo kot ne.
- Tako Slovenci kot Evropejci so v večini optimistični glede prihodnosti EU, čeprav je stopnja optimizma med Slovenci od prejšnjega merjenja upadla. So pa vprašani zelo složni v

mnenju, da je EU kraj stabilnosti v trenutno nemirnem svetu, s tem se strinja skoraj tri četrtine Slovencev.

3 Podpora evropskim politikam

- Slovenci so trdni podporniki skupnih evropskih politik in večji delež vprašanih je nadpovprečno naklonjen različnim politikam in predlogom EU, mnenje, ki se po rahlem padcu v preteklosti ponovno krepi. Slovenci se nadpovprečno strinjajo, da bi se naj več odločitev sprejemalo na ravni EU27 (60 % Slovencev). Med politikami, ki sicer uživajo najvišjo podporo v Sloveniji, so predlog skupne gospodarske in monetarne unije z evrom, na drugem mestu je prost pretok državljanov za življenje, delo, študij in poslovanje v EU – predloga, ki presegata 90- oz. 80-odstotni konsenz. Predlogi različnih skupnih politik dosegajo vsaj 50-odstotno podporo med Slovenci, opazno manj Slovencev kakor v povprečju vprašanih v EU27 podpira predlog skupne evropske politike o preseljevanju.
- Glede zastopanosti interesov Slovenije v EU je slovensko mnenje deljeno (50 % meni, da je interes Slovenije v EU upoštevan), kar je pod povprečjem EU. Večinsko tako Slovenci kot državljani EU27 zaupajo v moč glasu Evropske unije v svetu, s trditvijo se strinja vsaj polovica vprašanih v vseh državah EU.

4 Izzivi za EU in spoprijemanje z njimi

- Vprašani ta hip kot glavne izzive EU ne prepoznavajo domačih, notranjih razmer posameznih držav. V očeh Slovencev (enako kot tudi Evropejcev) največji izziv za EU trenutno predstavlja rusko-ukrajinska vojna (za 36 % vprašanih), na drugem mestu sledi priseljevanje (33 %), na tretjem pa mednarodne razmere. Slovenci so v nekoliko manjši meri kakor drugi državljani Unije zadovoljni z odzivom oblasti na rusko invazijo na Ukrajino, tako na nacionalni ravni kot na ravni EU.
- V Sloveniji so vprašani glede odziva veliko bolj naklonjeni humanitarnim ukrepom kot pomoči za nadaljevanje konflikta. Zagotavljanje humanitarne pomoči Ukrajini podpira kar 91 % Slovencev in 89 % Evropejcev; 82 % bi podprlo sprejem ljudi, ki bežijo pred konfliktom, v EU. V najmanjši meri (manj kot polovica vprašanih) so Slovenci naklonjeni financiranju dobave in dostave vojaške opreme v Ukrajino. Slovenci v manjši meri kakor državljani EU27 menijo, da ima rusko-ukrajinski konflikt finančne posledice bodisi zanje osebno ali za nacionalno gospodarstvo. Da ima vojna v Ukrajini finančne posledice na državnih financah, meni 79 % Slovencev ter 83 % Evropejcev.
- Rusko-ukrajinski konflikt je vprašane spodbudil k razmisleku o ravnanju in upravljanju energetskih politik in virov: večji del vprašanih se strinja, da mora EU čimprej zmanjšati svojo odvisnost od ruskih virov energije, da bi EU morala znatno povečati vlaganja v obnovljive vire energije, kot sta vetrna in sončna energija ter da so naklonjeni skupnemu nakupu energije držav članic EU od drugih držav z namenom doseči boljšo ceno.

5 Informiranost in mediji

- Slovenci so razdeljeni glede občutka obveščенosti o evropskih vprašanih, a se le-ta izboljšuje in je nad evropskim povprečjem. Glavni posamični vir informiranja o evropskih političnih vprašanih predstavljata televizija in radio, najbolj izgubljava pomen tiskani mediji.
- Slovenci so kritični glede kredibilnosti nacionalnih medijev, večji del vprašanih meni, da niso vredni zaupanja. Večina vprašanih meni, da mediji delujejo pod političnim ali tržnim pritiskom ter

Standardni Eurobarometer 100
Jesen 2023

da pogosto predstavljajo zavajajoče ali napačne informacije, ki pa jih vprašani tudi v glavnem znajo prepoznati.

I. Življenje v Sloveniji in EU

Življenje v Sloveniji in EU

Zadovoljstvo z življenjem in ocena trenutnih razmer

Velika večina Slovencev (93 %, nespremenjeno od pomladi 2023, EB99) je v jeseni 2023 zadovoljna s svojim življenjem, s čimer se Slovenci uvrščajo med bolj zadovoljne državljane EU ter nad povprečje ostalih držav članic, kjer je v povprečju z življenjem zadovoljnih 84 % prebivalcev (-1 o.t.), 16 % pa ne.

Glede **trenutnega položaja v Sloveniji** je slovensko javno mnenje razdeljeno; dobra polovica (52 %, -7 o.t.) vprašanih meni, da je trenutna situacija v Sloveniji dobra, nekaj manj (47 %) jo ocenjuje kot slabo. Državljeni EU so v povprečju nekoliko bolj kritični do razmer v svoji državi: kot dobre jih ocenjuje 42 % Evropejcev (-2 o.t.), po mnenju več kot polovice Evropejcev (56 %, +2 o.t.) so te slabe. Državljeni članic EU se v svojih ocenah razmer v državi zelo razlikujejo – najbolj ocenjujejo razmere v svoji državi vprašani v državah na severu Evrope: kot dobro jih ocenjuje 90 % Luksemburžanov ter po 81% vprašanih na Danskem in Finskem. Razmere v svoji državi je sicer kot dobre ocenilo le 19 % Portugalcev (79 % slabo), 22 % Bolgarov ter 24 % Grkov.

Slovenci nekoliko slabše ocenjujejo **kondicijo nacionalnega gospodarstva**: 48 % jo vidi kot dobro, 51 % kot slabo, pri čemer se je ocena domačega gospodarstva od pomladi (EB99) poslabšala za 6 odstotnih točk. Še nekoliko bolj so do nacionalnega gospodarstva kritični Evropejci, 35 % (-5 o.t.) ga ocenjuje kot dobro, več kot 6 od desetih Evropejcev pa vidi domače gospodarstvo v slabem stanju (62 %, +4 o.t.).

V nasprotju z nacionalno situacijo pa večji del Slovencev (56 %, -4 o.t.) kot dobro ocenjuje **položaj gospodarstva v Evropski uniji**, mnenje, ki je v zgornjem povprečju med članicami EU. Evropska javnost je pri tem vprašanju precej razdeljena, 45 % (-1 o.t.) vprašanih ocenjuje trenutno stanje gospodarstva kot dobro, 44 % Evropejcev meni, da je slabo. Na vrhu med zadovoljnimi s stanjem gospodarstva Evropske unije so Poljaki, Danci in Litovci (več kot dve tretjini je podalo oceno "dobro"), na drugi strani tako vidi manj kot tretjina Francozov in Čehov.

Največji izziv, s katerim se trenutno sooča Slovenija, je po mnenju vprašanih rast cen / inflacija oz. naraščanje življenjskih stroškov, ki ga izpostavlja več kot tretjina vprašanih Slovencev (35 %, -4 o.t.). Na drugem mestu je z najbolj naraščajočim deležem priseljevanje (26 %, +20 o.t.), upada pa zaskrbljenost nad zdravstveno problematiko (25 %, -12 o.t.). Ostala področja se zdijo vprašanim nekoliko manj pereča, navaja jih manj kot vsak peti vprašani: gospodarski položaj (17 %, +5 o.t.), okolje in podnebne spremembe (17

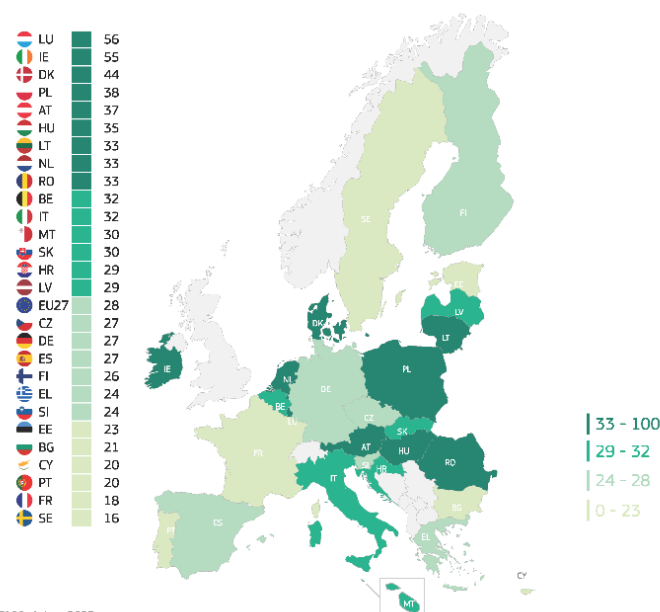
%, +10 o.t.), stanovanjska problematika (11 %, -2 o.t.) ter pokojnine (10 %, -8 o.t.). Ostali odgovori dosegajo manj kakor 10 % navedb: dobava energije, obdavčitev, javni dolg, mednarodna situacija, kriminal in odgovori z manj kot 5-odstotnim deležem. Evropejci kot največji izziv v svoji državi navajajo dvig cen /inflacijo oz. rast življenjskih stroškov, ki je s 44-odstotnim deležem navedb (-1 o.t.) visoko pred drugimi izzivi. Na drugem mestu je po mnenju vprašanih v EU27 priseljevanje (20 %), sledi pa gospodarski položaj (18 %).

Zadovoljstvo z razvojem stvari v Sloveniji in EU

Le slaba četrtnina Slovencev (24 %) je v tem trenutku zadovoljna s **smerjo razvoja stvari v Sloveniji**, večina (63 %) meni, da stvari v Sloveniji gredo v napačno smer. Od pomladnega merjenja to predstavlja precejšen upad zadovoljstva z razvojem stvari (-12 o.t.) oz. enak porast nezadovoljnih. Desetina vprašanih je neopredeljenih, enako kot spomladi 2023. Podobno se je zadovoljstvo z razvojem stvari v posamezni državi znižalo tudi med Evropejci, vendar je sprememba manj občutna. V EU je zadovoljnih z razvojem stvari v državi 28 % vprašanih (-3 o.t.), nezadovoljnih pa 61 % Evropejcev (+2 o.t.). Z razvojem stvari v državi so v več kot 50-odstotnem deležu zadovoljni Luksemburžani (56 %) in Irci (55%), najbolj nezadovoljni so s smerjo razvoja stvari v državi vprašani na Švedskem (16 %, -8 o.t., meni, da gredo stvari v pravo smer; 76 % pa meni nasprotno), podobno stopnjo nezadovoljstva izražajo tudi Francozi (18 % meni, da gredo stvari v pravo smer, 71 % da gre razvoj stvari v državi v napačno smer).

1. Stvari gredo v pravo smer v Sloveniji

D73.1. Bi rekli, da gredo trenutno stvari na splošno v pravo smer ali v napačno smer v ...?: (NAŠI DRŽAVI) - Stvari gredo v pravo smer (%)

Podobno je od predhodnega merjenja (EB99) zaznati precejšen upad zadovoljstva z razvojem stvari v EU. Zadovoljstvo s potekom stvari v EU je v Sloveniji upadlo za 9 odstotnih točk, tako da je zadovoljnih s potekom stvari v EU 29 % Slovencev, medtem, ko je več kot polovica s potekom stvari v EU nezadovoljnih (55 %, +11 o.t.). Razpoloženje glede poteka stvari v EU je v povprečju upadlo tudi na ravni EU27, tako da je s potekom stvari v EU zadovoljna v povprečju tretjina Evropejcev (33 %, -3 o.t.), dobra polovica (51 %, +3 o.t.) pa meni, da se stvari v EU ne razvijajo v pravo smer. Zadovoljstvo s smerjo razvoja stvari v EU se je od spomladi najbolj povečalo na Poljskem, kjer je več kot polovica zadovoljnih s smerjo razvoja stvari v EU – edina članica EU, kjer je delež presegel polovico vprašanih (56 %). Na dnu lestvice so Francozi, kjer je manj kot petina vprašanih trenutno zadovoljna z razvojem stvari v EU.

Pogled naprej: pričakovanja za naslednjih 12 mesecev

Ko je govora o **pričakovanjih za naslednjih 12 mesecev**, Slovenci ne pričakujejo veliko sprememb, a tisti, ki jih, so v svojih napovedih bolj pesimistični. Podobno kot Slovenci razmišljajo tudi drugi državljani EU27, čeprav je v njihovih napovedih zaznati nekoliko več optimizma ali pričakovanja, da se stvari na različnih področjih ne bodo spremenile.

Največji delež Slovencev v naslednjih dvanajstih mesecih ne pričakuje sprememb **v svojem življenju na splošno** (56 %, -2 o.t.). Med Slovenci, ki pričakujejo spremembo v naslednjem letu, prevladujejo pozitivna pričakovanja: 24 % (+1 o.t.) meni, da se jim bo življenje izboljšalo, slaba petina (19 %, +1 o.t.) pa, da se jim bo življenje v naslednjem letu na splošno poslabšalo. Odgovori Evropejcev so v povprečju zelo podobni: 57 %, enako kot spomladi v EB99, ne pričakuje sprememb, 26 % pričakuje izboljšanje, 15 % pa pričakuje, da se bo njihovo življenje na splošno poslabšalo. Več pozitivnih pričakovanj v Sloveniji imajo mlajši vprašani – več kot polovica mlajših od 24 let pričakuje boljše življenje, pričakovanja pa nato upadajo s starostjo vprašanih; višja pričakovanja za naslednjih dvanajst mesecev gojijo tudi vprašani z univerzitetno izobrazbo, vprašani, ki se še izobražujejo, nezaposleni, tisti, ki se uvrščajo v zgornji socialno-ekonomski razred in so optimistični glede ekonomske situacije v Sloveniji in EU.

Nekaj več pesimizma prevladuje pri pričakovanjih glede **splošne situacije v državi** v naslednjih 12 mesecih. Pričakovanja Slovencev glede splošne situacije v državi so razpeta med mnenjem, da se splošna situacija v državi ne bo spremenila (-1 o.t.) ter mnenjem, da se bo poslabšala (+6 o.t.) - vsako zagovarja 44 % vprašanih Slovencev; le 11 % pričakuje izboljšanje situacije v Sloveniji na splošno. V EU27 so pričakovanja glede situacije v državi nekoliko boljša, skoraj polovica Evropejcev pričakuje, da se splošna situacija v državi v naslednjih 12 mesecih ne bo spremenila (43 %, nespremenjeno), tretjina (34 %, +2 o.t.) pričakuje poslabšanje, petina (20 %, -1 o.t.) pa izboljšanje. Med sedemindvajseterico so Slovenci med najbolj pesimističnimi, manj optimizma glede stanja v državi v naslednjem letu izražajo le še vprašani na Češkem, kjer je delež pesimistov še rahlo višji (11% pričakuje spremembe na boljše, 49 % na slabše).

Najbolj črnogledi so Slovenci glede **gospodarskega položaja v Sloveniji** (svoji državi) v bližnji prihodnosti: skoraj polovica, 49 % (+8 o.t.), pričakuje poslabšanje gospodarskega položaja, 39 % (-1 o.t.) Slovencev (in skoraj enak delež v EU27, 40 %) ne pričakuje sprememb gospodarskega položaja v državi, 11 % Slovencev pričakuje izboljšanje. Med Evropejci petina pričakuje izboljšanje nacionalnega gospodarskega položaja (-1 o.t.), poslabšanje pa 37 % (+1 o.t.). Slabše napovedi za gospodarski položaj v svoji državi izražajo na Češkem in Cipru, kjer več kot polovica pričakuje poslabšanje. Največji optimisti glede izboljšanja nacionalnega gospodarskega položaja so Italijani; skoraj vsak tretji (31 %) v prihajajočem letu pričakuje izboljšanje.

Skoraj polovica vprašanih Slovencev (43 %, -2 o.t.) ne pričakuje sprememb **v gospodarskem položaju EU** v naslednjih 12 mesecih. Le nekaj več kot desetina (12 %, -2 o.t.) pričakuje spremembe na bolje, najbolj je porasel delež tistih, ki napovedujejo poslabšanje gospodarskega položaja EU (41 %, +6 o.t.). Tudi med Evropejci prevladuje mnenje, da v evropskem gospodarstvu v prihajajočem letu ne bo sprememb, tako meni 44 % Evropejcev (+1 o.t.), je pa to prevladujoče mnenje v kar 23 članicah. Preostali so le nekoliko bolj optimistični kakor Slovenci: 19 % Evropejcev (-1 o.t.) pričakuje izboljšanje evropskega gospodarstva v naslednjem letu, 28 % (+1 o.t.) poslabšanje. V največji meri predvidevajo ugodna gibanja evropskega gospodarstva Hrvati: 35 % napoveduje izboljšanje, 21 % poslabšanje, najbolj črnogledi pa so v tem pogledu predvsem severnoevropejci: manj kot 1 od desetih vprašanih na Finskem, Nizozemskem in Danskem, pa tudi na Češkem, pričakuje izboljšanje evropskega gospodarstva v prihajajočem letu.

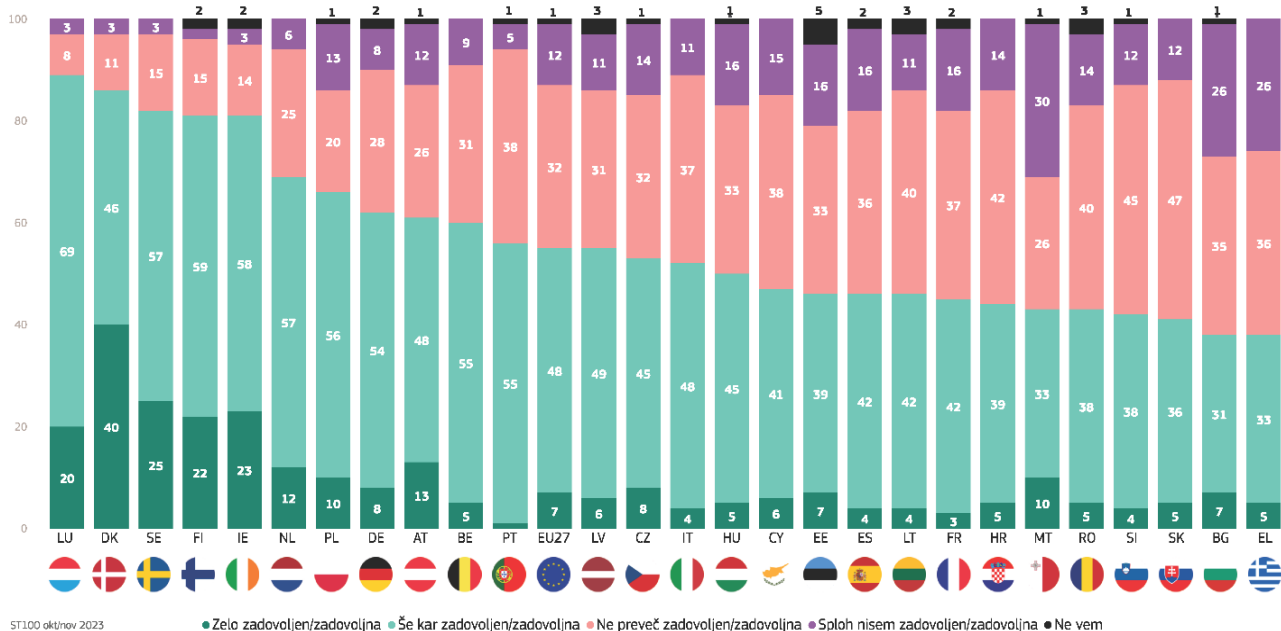
Zadovoljstvo z delovanjem demokracije v Sloveniji in v EU

Od pomladi 2023, ko je zadovoljstvo vprašanih z **delovanjem demokracije v Sloveniji** skoraj popolnoma razdelilo slovensko javnost, je stopnja zadovoljstva z delovanjem demokracije v Sloveniji upadla: pol leta kasneje, jeseni 2023, je z delovanjem demokracije v Sloveniji zadovoljnih 42 % vprašanih (-8 o.t.), nezadovoljnih je več kakor polovica (57 %, +8 o.t.). Evropejci so v povprečju večinsko zadovoljni z delovanjem demokracije v svoji državi (55 %, -1 o.t.), nezadovoljnih je 44 % (porast za 1 o.t.). Manj zadovoljni so z demokracijo v svoji državi Slovaki (41 %), Bolgari in Grki, visoko stopnjo zadovoljstva pa čutijo na severu Evrope: zadovoljen je skoraj vsak deveti Luksemburčan (89 %, -2 o.t.), ter v več kot 80-odstotkih Danci (86 %), Švedski (82 %), Irski in Finci (oboje 81 %).

Nekoliko bolje so Slovenci ocenili **delovanje demokracije v EU**, čeprav je tudi tu stopnja zadovoljstva v upadu: polovica Slovencev (50 %, -6 o.t.) je zadovoljnih z delovanjem demokracije v EU, delež nezadovoljnih z demokracijo v EU je nekoliko manjši (47 %, +5 o.t.). Podobno kot v Sloveniji zadovoljstvo z delovanjem demokracije v EU upada tudi v drugih članicah in je le nekoliko višje kakor v Sloveniji: z delovanjem demokracije v EU je v povprečju zadovoljnih 54 % Evropejcev (-2 o.t.), 41 % je nezadovoljnih. Najbolj zadovoljni z načinom delovanja demokracije v EU so Irski (77 %), sledijo Danci (75 %) in Poljaki (74 %), najbolj razočarani so Grki, kjer je večji del vprašanih nezadovoljen z delovanjem demokracije v EU (44 % zadovoljnih, 52 % nezadovoljnih z demokracijo v EU).

2. Zadovoljstvo z delovanjem demokracije v Sloveniji

SD18a. Gledano v celoti, ali ste zelo zadovoljni, še kar zadovoljni, ne preveč zadovoljni ali sploh niste zadovoljni z delovanjem demokracije v (NAŠI DRŽAVI)? (%)

II. Podoba EU v očeh državljanov

Podoba EU v očeh državljanov

Pripadnost Evropski uniji: državljanstvo EU

V letu 2023 Evropska unija obeležuje 30. obletnico pričetka veljavnosti Maastrichtske pogodbe, ki je utemeljila enega najpomembnejših dosežkov EU: evropsko državljanstvo. To predstavlja status, ki ga uživajo vsi državljani članic EU in se razlikuje od državljanstva držav članic, vključuje pa pravico do nediskriminacije na podlagi državljanstva, do prostega gibanja in prebivanja v EU, evropsko volilno pravico, pravico do konzularne zaščite, ter pravico do zaščite, naslavljanja in udeležbe v komunikaciji s številnimi evropskimi institucijami in telesi. Prednostna naloga Evropske komisije je zaščita in krepitev teh pravic za vse državljane EU ter spodbujanje pripadnosti identiteti ter vrednotam Evropske unije.

Velika večina Slovencev (80 %) **se počuti državljane EU**, rezultat, ki Slovenijo postavlja nad povprečje EU27 (72 %). Nasprotno se vsak peti Slovenec ne počuti državljan EU (20 %), med Evropejci je takšnih dobra četrtina (27 %). V večji meri se državljane EU v Sloveniji počutijo mladi (15 do 24 let), samozaposleni ali zaposleni na vodilnih delovnih mestih, volivci leve politične usmeritve ter tisti, ki sebe uvrščajo med srednji ali višji srednji sloj.

V preteklega pol leta od zadnjega merjenja je dojemanje sebe kot državljan EU v Sloveniji poraslo za 3 odstotne točke, na ravni EU27 se ni spremenilo. V največji meri državljanstvo pripadnost EU čutijo Luksemburžani (89 %), Portugalci (86 %) in Švedski (86 %), je pa v vseh državah občutek pripadnosti državljanstvu EU izrazila vsaj polovica vprašanih.

Ugled in pomen Evropske unije

V očeh večine vprašanih v Sloveniji se je **ugled Evropske unije** prevesil iz pretežno pozitivnega k pretežno nevtralnemu: nevtralno podobo ima za 42 % Slovencev, pozitivno jo ocenjuje 40 % vprašanih, manj kot petina pa zaznava ugled EU kot negativen (18 %). Za stopnjo bolj pozitivno v povprečju presojujejo ugled EU Evropejci: EU ima pozitiven ugled za 44 % vprašanih, nevtralnega za 38 %, v očeh 18 % državljanov Unije pa ima EU negativen ugled. V pol leta se je podoba EU v očeh njenih državljanov nekoliko poslabšala, od zadnjega merjenja je delež odgovorov "pozitiven ugled" v Sloveniji upadel za tri odstotne točke (v EU27 -1 o.t.), delež odgovorov "negativen ugled" pa porasel za dve odstotni točki (v EU27 nespremenjeno), enako tudi delež odgovorov »nevtralen ugled« v Sloveniji (+2 o.t.).

V skoraj vseh državah članicah večji del vprašanih vidi ugled EU pozitivno ali, podobno kot v Sloveniji, kot nevtralnega. Najvišjo stopnjo ugleda EU uživa na Irskem ter Portugalskem (v enaki meri: 64 % pozitivno, 7 % negativen ugled), več kakor polovica vprašanih pa pozitivno ocenjuje ugled EU še v devetih državah, v ospredju so predvsem Skandinavci: 59 % na Danskem, 58 % Luksemburžani, po 54 % Švedski in Nizozemci. Najslabši ugled je EU dosegla na Češkem, kjer ima za več vprašanih negativen (33 %) kakor pozitiven ugled (31 %), le nekoliko boljše so ocene na Cipru (32 % pozitiven, 26 % negativen) in v Grčiji (35 % pozitiven, 27 % negativen).

V očeh skoraj polovice Slovencev (47 %; +5 o.t.) in podobnega deleža Evropejcev (50 %; -2 o.t.) Evropska unija predstavlja predvsem **svobodo potovanja, študija in dela kjerkoli znotraj EU**. 37 % (-5 o.t.) Slovencev in 32 % (-2 o.t.) Evropejcev podoba EU enači s skupno valuto, **evrom**, na tretje mesto pa vprašani postavljajo vrednoto **miru** (29 %; -3 o.t. v Sloveniji; 30 %, -2 o.t. v EU27). V Sloveniji se je na četrto mesto povzpел odgovor »premalo nadzora na zunanjih mejah« (26 % v Sloveniji, 23 % v EU), sledi pa še kulturna raznolikost (22 %) ter kakovost življenja prihodnih generacij (20 %). Na ravni EU27 so odgovori podobni, nekoliko več Evropejcev kakor Slovencev EU povezuje z demokracijo (26 % v EU27) ter močnejšo besedo v svetu (25 % v EU27, 17 % v Sloveniji).

Zaupanje v institucije

Slovinci so pretežno nezaupljivi do oblasti in mednarodnih političnih institucij, saj praktično ni organizacije ali institucije oblasti, ki bi ji v večji meri zaupali. Glede na raven zaupanja se Slovenija tudi primerjalno med državami članicami EU nahaja na dnu ali pa v spodnjem delu razvrstitve držav članic, pod evropskim povprečjem.

Le vsak peti Slovenec (20 %) zaupa **slovenski vladi**, 77 % ji ne zaupa, rezultat, ki Slovenijo po zaupanju v nacionalno vlado postavlja na samo dno lestvice EU27. V povprečju v sedemindvajseterici nacionalni vladi zaupa 36 % vprašanih, 6 od desetih Evropejcev svoji vladi ne zaupa. V primerjavi s predhodnim merjenjem EB99 (pomlad 2023) je stopnja zaupanja v vlado med Slovenci upadla (-5 o.t.), na ravni EU27 pa je zaupanje v nacionalno vlado poraslo (+4 o.t.). Največjo stopnjo zaupanja med državljani uživa vlada Luksemburga (72 %), vsaj polovica državljanov pa svoji vladi zaupa v skandinavskih državah in na Irskem.

Standard Eurobarometer 100
Autumn 2023

Precej podobno stopnjo zaupanja Slovenci izražajo do slovenskega **parlamenta**, ki mu zaupa 21 % Slovencev (- 2 o.t.), ne zaupa pa 76 % (+5 o.t.), kar Slovenijo uvršča na predzadnje mesto lestvice evropskih držav po zaupanju v parlament, pred Litvo. Med Evropejci v povprečju nacionalnemu parlamentu zaupa 39 % Evropejcev (+ 6 o.t.), 56 % ne.

% oz. odstotne točke	SI		EU27	
	▲▼od EB99	Zaupa - Ne zaupa	▲▼od EB99	Zaupa -Ne zaupa
EU	-5	38 · 58	+/-0	47 · 45
Evropska komisija	-6	36 · 56	-1	46 · 38
Evropski parlament	-6	37 · 56	-1	49 · 39
Združeni narodi	-5	31 · 63	-2	47 · 42
NATO	-10	27 · 67	-1	49 · 40

Tako slovensko kot evropsko javno mnenje je razdeljeno, ko gre za zaupanje ključnim evropskim institucijam, so pa ponovno Slovenci do navedenih institucij v večini bolj nezaupljivi, medtem ko v povprečju Evropejci ključnim evropskim institucijam bolj zaupajo kot ne.

Med Slovenci največ zaupanja uživa **Evropska unija**, kateri zaupa 38 % Slovencev (-5 o.t.), več kot polovica (58 %) pa ji ne zaupa. V povprečju sta na ravni EU27 mnenji skorajda uravnoteženi: EU zaupa 47 % Evropejcev, ne zaupa pa 45 %.

Evropski komisiji zaupa 36 % Slovencev, več kot polovica (56 %) pa ne. Na ravni EU27 je razmerje obratno: zaupa ji 46 % vprašanih, 38 % nasprotno. Od predhodnega merjenja se je stopnja nezaupanja Evropski komisiji nekoliko poglobila, za 6 odstotnih točk (na ravni EU27 -1 o.t.). Zelo podobno velja za Evropski parlament: zaupa mu 37 % Slovencev, več kot polovica pa ne (56 %), z zabeleženim upadom zaupanja za 6 odstotnih točk. V povprečju v EU27 padec zaupanja Evropskemu parlamentu znaša odstotno točko, na 49-odstotni delež zaupanja.

V obdobju dolgotrajnih spopadov na mejah EU in zaostrovanja na Bližnjem vzhodu pa Slovenci izražajo najmanj zaupanja organizacijama **NATO in Združenim narodom**. Združenim narodom zaupa 31 % Slovencev (- 5 o.t.), 63 % pa ne, medtem ko na ravni EU27 ZN zaupa 47 % Evropejcev (-2 o.t.). Najmanj zaupanja med mednarodnimi organizacijami pri Slovencih uživa NATO: 27 % mu zaupa (z največjim padcem zaupanja, za -10 o.t.), 67 % Slovencev NATU ne zaupa. Zaupa jim tudi slaba polovica Evropejcev (49 %, -1 o.t.).

Optimizem glede prihodnosti EU

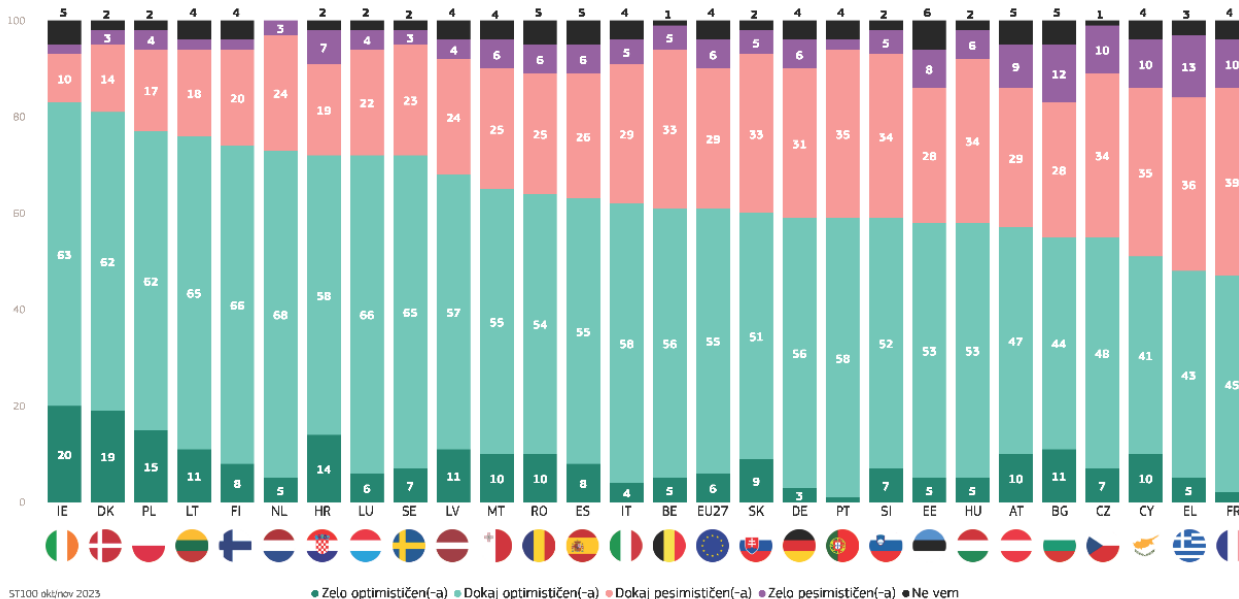
Slovenci so v večini optimistični glede **prihodnosti EU** (59 % optimističnih; od tega 7 % zelo optimističnih, 52 % dokaj optimističnih); 39 % Slovencev je tozadevno pesimistov. Slovenci so s tem mnenjem nekoliko pod povprečjem držav Evropske unije: med Evropejci je glede prihodnosti evropske povezave optimističnih 61 % vprašanih, 35 % jih na prihodnost EU gleda z nezaupanjem.

Več optimizma je zaznati v državah, ki so tudi po drugih ocenah nad povprečjem držav članic; ponovno so na vrhu lestvice držav Irci (83 % optimistov glede prihodnosti EU), Danci (81 % optimističnih) ter Poljaki (77 % optimistov). Med največjimi pesimisti glede prihodnosti EU so ta hip Francozi in Grki, v obeh državah delež pesimistov prekaša delež tistih, ki na prihodnost EU gledajo optimistično (Francija 49 % pesimistov, 47 % optimistov; Grčija 49 % pesimistov, 48 % optimistov).

Od predhodnega merjenja EB99 (pomlad 2023) je stopnja optimizma glede prihodnosti EU v Sloveniji upadla za 9 odstotnih točk, kar poleg spremembe na Portugalskem (- 11 o.t.) predstavlja največji padec optimizma med vsemi državami. V večini držav je optimizem glede prihodnosti EU nekoliko upadel, v povprečju na ravni EU27 za 2 odstotni točki, je pa v Romuniji, na Slovaškem in v Avstriji tudi porasel (za +4 oz. +3 o.t.).

3. Optimizem glede prihodnosti EU

QA12. Bi dejali, da ste zelo optimistični, dokaj optimistični, dokaj pesimistični ali zelo pesimistični glede prihodnosti EU? (%)

Najbolj pozitiven rezultat EU

Vprašani so med enajstimi najbolj izpostavljenimi dosežki EU izbrali odgovore, ki po njihovem predstavljajo najbolj pozitivne rezultate EU. Natančno polovica vprašanih v Sloveniji (50 %, +1 o.t.) kot najpomembnejši rezultat EU izpostavlja **mir med državami**. Na drugo mesto Slovenci postavljajo **prost pretok ljudi, blaga in storitev znotraj EU** (48 %, +7 o.t.), dobra tretjina izpostavlja še skupno valuto **evro** (39 %, -5 o.t.). 27 % (-3 o.t.) vidi kot pomembno pridobitev EU njeno **gospodarsko moč**, četrtnina (25 %, +4 o.t.) pa **solidarnost med članicami EU**. Petina vprašanih navaja možnosti programov študijskih izmenjav, kot je Erasmus (20 %), približno desetina pa kot pozitiven rezultat izpostavlja nivo socialnega blagostanja, skrb za ljudi ter zaščito okolja.

Na ravni EU27 so najpomembnejši dosežki razvrščeni po nekoliko drugačnem zaporedju. Prost pretok ljudi, blaga in storitev navaja 51 % vprašanih, mir med članicami pa 45 %. Euro - ki ni del vsakdanjika vseh članic- si po mnenju Evropejcev deli tretje mesto z vrednoto solidarnosti med članicami (25 %). Slaba četrtnina Evropejcev (23 %) navaja gospodarski vpliv EU. Razmeroma pomembnejši kakor med Slovenci pa se državljanom EU zdi politični in diplomatski vpliv EU v svetu (19 % v EU, 7 % v Sloveniji).

EU je kraj stabilnosti v nemirnem svetu

Skoraj tri četrtine Slovencev (73 %) pa se v svoji oceni strinjajo s trditvijo, da je **EU kraj stabilnosti v nemirnem svetu** – rezultat, ki je nad povprečjem držav članic EU27, kjer se v povprečju strinja 7 od 10 Evropejcev. V vseh državah članicah EU kot stabilno entiteto v svetu vidi več kot polovica državljanov, mnenje pa je od zadnjega merjenja še pridobilo na veljavi (porast za 3 o.t. v Sloveniji, +1 o.t. v EU27). V največji meri pritrjujejo Portugalci (91 %) in Poljaki (82 %), najmanj – a še vedno je to prevladujoče mnenje v državi – se s tem strinjajo Estonci in Čehi (55 %).

III. Podpora evropskim politikam

Podpora evropskim politikam

Raziskava Eurobarometer redno spremlja podporo državljanov do različnih področij skupnih evropskih politik, pobud in predlogov, s katerimi skuša Evropska unija slediti in izpolnjevati skupne evropske cilje in odgovarjati na aktualne izzive. Večina vprašanih tako v Sloveniji kot v EU27 skozi čas izraža jasno podporo različnim evropskim politikam in pobudam. V Sloveniji so evropske pobude po rahlem padcu podpore pred nekaj leti ponovno pridobile na veljavi in večino evropskih politik in pobud Slovenci v primerjavi s svojimi evropskimi sodržavljanji nadpovprečno podpirajo.

Tudi splošno stališče, da se naj **več odločitev sprejema na nivoju EU**, ima med Slovenci in v EU široko podporo in prevladuje v kar 19 državah članicah. Na ravni EU27 se s tem strinja 55 % Evropejcev, medtem ko so Slovenci s 60-odstotno podporo predlogu nad povprečjem EU27. Dobra tretjina, 37 % Slovencev in enak delež Evropejcev, predlogu nasprotuje. V največji meri se v Sloveniji s tem predlogom strinjajo mlajši (do 24 let, oz. »generacija Z«), samski, živeči v urbanih okoljih in tisti, ki so zadovoljni s potekom stvari v državi in EU.

Med državljanji Unije po podpori temu predlogu prednjačijo vprašani na Cipru (81 %), Španiji (78 %), Belgiji in Grčiji (oboje po 65 %). V najmanjši meri se strinjajo Finci in Čehi, le eden od treh se s predlogom strinja (34 % se strinja, 60 % se ne strinja, enako v obeh državah).

V primerjavi s predhodnim Eurobarometrom (EB99) je želja po več odločanja na ravni EU upadla (-4 o.t. v Sloveniji, - 2 o.t. v EU27).

Podpora posameznim evropskim pobudam in politikam

Najbolj zavzeto Slovenci podpirajo pobude, ki jih tudi sicer tesno povezujejo s podobo ali dosežki EU: največ jih podpira skupno gospodarsko in monetarno unijo z enotno valuto ter prost pretok državljanov za delo, študij in življenje znotraj EU.

V največji meri – in najbolj v EU27 - Slovenci podpirajo idejo **enotne gospodarske in monetarne unije z eno skupno valuto, evrom**, ki jo podpira 91 % Slovencev (+5 o.t., 71 % v EU27, nespremenjeno), 7 % vprašanih pa predlogu nasprotuje. Slovenci so po podpori predlogu na vrhu lestvice držav pred Maltežani in Finci (oboje po 88 %), a v nekaterih državah članicah, ki niso del območja evra, predlog skupne

monetarne unije ne dosega visoke podpore (podpira ga dobra četrtina oz. 27 % Čehov ter le nekaj več Dancev -31 % - in Poljakov – 37 %).

4. Podpora skupnim evropskim politikam

Načelo **prostega pretoka državljanov za življenje, delo, študij ali poslovanje kjerkoli v EU** uživa drugo najvišjo stopnjo podpore med Slovenci (85 %, 13 % predlogu nasprotuje). Tudi Evropejci so soglasni, načelo podpira 84 % Evropejcev. Podpora je od pomladi med Slovenci porasla za 3 odstotne točke, med Evropejci za odstotno točko. V kar 11 članicah predlog podpira 9 od desetih vprašanih ali več, v največji meri v Latviji (95 %).

Tudi predlog **skupne obrambne in varnostne politike EU** ima večinski konsenz med vprašanimi v prav vseh državah članicah. Podpira ga 78 % Slovencev (+3 o.t.), nasprotuje pa mu 19 %, na ravni EU27 je pobudi naklonjenih le malenkost manj Evropejcev (77 %, nespremenjeno), nenaklonjenih pa 17 %. V največji meri predlog podpirajo vprašani na Cipru in v Litvi (88 %).

Več kot tri četrtine vprašanih v Sloveniji je naklonjenih predlogu **skupne trgovinske politike EU** (76 %, +1 o.t.),

petina (20 %) predlogu nasprotuje. Evropejci so predlogu manj naklonjeni, podpira ga 72 % vprašanih (-1 o.t.).

Predlogu **skupne energetske politike** je v času zaskrbljenosti za energetske vire v EU naklonjenih 73 % Slovencev ter prav toliko Evropejcev. Podpora ideji skupne evropske energetske politike je med Slovenci upadla za odstotno točko, na ravni EU27 je ostala nespremenjena. Najvišjo, kar 81-odstotno podporo predlogu so izrazili vprašani v kar petih članicah: Belgiji, Španiji, na Cipru, Luksemburgu in na Portugalskem. Najmanj podpore ima predlog na Češkem, podpira ga polovica (50 %) vprašanih.

Dva od treh Slovencev podpirata **skupno zunanjo politiko EU** (67 %, -3 o.t.), nenaklonjenih mu je 27 % Slovencev. Med Evropejci je podpora nekoliko višja (69 %, -1 o.t.), manj kot četrtina (23 %) pa mu nasprotuje. Predlog uživa podporo več kot polovice vprašanih v prav vseh državah članicah EU27.

Skupni zdravstveni politiki EU sta naklonjena dva od treh Slovencev (67 % ;+1 o.t.), 27 % je proti. V EU27 se je za predlog opredelilo nekoliko manj vprašanih (65 %, -1 o.t.), je pa predlog manj priljubljen v nekaterih članicah, predvsem na Češkem, Finskem in Danskem, kjer ga je podprla manj kot polovica vprašanih. Nasprotno predlog podpira več kot 9 od desetih Ciprčanov (92 %) in skoraj toliko vprašanih na Malti (87 %).

Predlog, ki med Slovenci uživa eno nižjih stopenj podpore, je predlog **skupne evropske politike o priseljevanju** (59%, -1 o.t.), nasprotuje mu več kot tretjina vprašanih (35 %). Med Evropejci ga podpira v povprečju 69 % vprašanih (-1 o.t.), so pa med posameznimi članicami precejšnje razlike v mnenjih: predlog podpira skoraj dvakrat toliko vprašanih v Španiji (84 %) kot v Estoniji (44 % za).

Najnižjo stopnjo podpore med državljani EU27 je zaznati pri **predlogu nadaljnje širitve EU z vključitvijo novih članic v naslednjih letih**: naklonjeno mu je 57 % Slovencev (35 % je proti) in le dobra polovica Evropejcev - 51 %, 39 % Evropejcev pa širitvi nasprotuje. Podpora predlogu širitve EU je od pomladi v Sloveniji upadla za kar 9 odstotnih točk, na ravni EU27 za dve. Tudi tu je opazen razkorak v mnenjih med državami: medtem ko predlog podpira približno tri četrtine Špancev (73 %), v nekaterih državah uživa podporo le približno tretjine državljanov (Avstrija 30 %).

Interesi Slovenije (»naše države«) so v EU dobro upoštevani

Pri vprašanju o **zastopanju interesov Slovenije v EU** je slovensko javno mnenje precej razdeljeno - polovica Slovencev meni, da interesi Slovenije v EU niso upoštevani (50 %, +4 o.t. od predhodnega merjenja), le nekoliko manj (47 %, -3 o.t.) pa odgovarja, da so interesi Slovenije znotraj EU upoštevani. S tem se Slovenija nahaja zelo nizko na lestvici držav članic EU, kjer v povprečju več kot polovica vprašanih meni, da so interesi njihove države v EU upoštevani (59 %, +1 o.t.), le dobra tretjina Evropejcev (35 %, -1 o.t.) pa je nasprotnega mnenja.

V največji meri se čutijo upoštevane na severu Evrope: prebivalci Luksemburga in Portugalske (77 %) ter Irske (73 %) v večini menijo, da so interesi njihovih držav znotraj EU upoštevani. V še manjši meri kakor v Sloveniji pa to čutijo manjše članice predvsem iz južne ali vzhodne Evrope: na Cipru (31 % se čuti upoštevane), v Grčiji (36 %), na Češkem (38 %), Bolgariji (42 %) in na Slovaškem (46 %).

Glas EU šteje v svetu

Zaupanje v **moč glasu Evropske unije v svetu** je med državljani Unije na visoki ravni ter v jeseni 2023 še počasi narašča (68 % se strinja, da glas EU šteje v svetu, +1 o.t. od predhodnega merjenja). Več kot vsak četrti vprašani (28 %, -1 o.t.) meni, da glas EU v svetu ne šteje veliko. V vseh državah članicah se s trditvijo strinja vsaj polovica vprašanih, s čimer to predstavlja prevladujoče mnenje med vsemi Evropejci.

Slovenci se v manjši meri strinjajo s to trditvijo, in čeprav je zaupanje v globalen vpliv EU med Slovenci prevladujoče (57 % se strinja: 21 % »se zelo strinja« in 36 % se s tem »dokaj strinja«), je Slovenija med članicami, ki izražajo najmanj zaupanja v moč glasu EU v svetu. Od pomladi je strinjanje s to izjavo v Sloveniji poraslo za odstotno točko. Znotraj članic EU je največ podpore trditev dosegla med Švedi (88 %), Danci in Portugalci (obojni po 86 %), manj kakor v Sloveniji pa menijo, da glas EU šteje v svetu, Italijani (54 %).

IV. Najpomembnejši izzivi EU

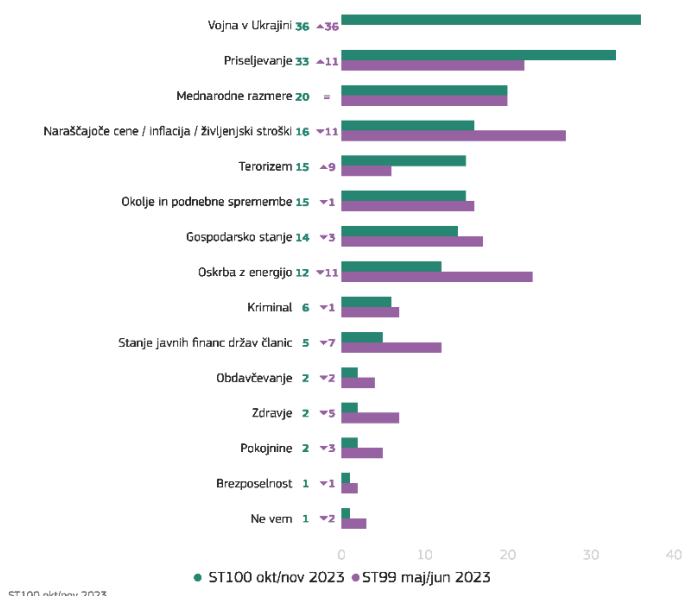
Izzivi za EU in Slovenijo

Dve najpomembnejši zadevi, s katero se sooča EU

Državljeni Evropske unije v času Eurobarometra 100 kot glavne izzive EU v večji meri prepoznajo situacije oz. izzive izven meja ali na mejah EU, kakor pa notranje zadeve Evropske unije ali posameznih članic.

5. Najpomembnejši zadevi, s katerima se sooča EU

QA5. Kateri sta po vašem mnenju dve najpomembnejši zadevi, s katerima se trenutno sooča EU? (SI) (%)

Leto in pol po začetku **rusko-ukrajinske vojne** je ta v očeh Slovencev prepoznana kot največji **izziv za EU** ta hip – tako meni 36 % vprašanih (postavka je bila v EB100 predstavljena prvič). Na drugem mestu je po mnenju Slovencev **priseljevanje** (33 %, +11 o.t.), na tretjem pa **mednarodne razmere** (20 %, nespremenjeno od pomladi 2023). Od pomladi (EB99) Slovenci v manjši meri vidijo kot pomemben izziv EU naraščanje cen / inflacijo oz. življenjske stroške (16 %, -11 o.t.) ter zagotavljanje oskrbe z energijo (12 %, -11 o.t.), nekoliko pa je porasla zaskrbljenost nad terorizmom (15 %, +9 o.t.). V enakem deležu kakor terorizem se pojavlja še odgovor okolje in podnebne spremembe (15 %, -1 o.t.), le v nekoliko manjši meri pa gospodarska situacija (14 %, -3 o.t.).

Evropejci v povprečju vidijo na prvih mestih enake izzive: v enaki meri sta kot najpomembnejši izziv prepoznana vojna v Ukrajini (28 %) ter priseljevanje (28 %, +4 o.t.). Skoraj četrtina Evropejcev prepoznava kot izziv EU mednarodno situacijo (24 %, -1 o.t.), petina pa dvig cen / inflacijo / rast življenjskih stroškov (20 %, -7 o.t.).

Zaznava in podpora reševanju rusko-ukrajinskega konflikta

Slovenci so v nekoliko manjši meri kakor drugi državljani Unije zadovoljni z odzivom oblasti na rusko invazijo na Ukrajino, tako na nacionalni ravni kot na ravni EU. Manj kakor polovica Slovencev je **zadovoljna z odzivom slovenske vlade** (44 % zadovoljnih, -2 o.t.); medtem ko je večji del nezadovoljnih (53 %, +5 o.t.). Državljeni EU27 so v večji meri zadovoljni z odzivom svoje vlade (54 % zadovoljnih, 41 % nezadovoljnih, trend ostaja nespremenjen).

Podobno velja za **zadovoljstvo z odzivom na ravni EU** – z njim je zadovoljnih 45 % Slovencev (-1 o.t.), 52 % (+4 o.t.) je nezadovoljnih. Med Evropejci je z odzivom EU na rusko invazijo v Ukrajini v povprečju zadovoljnih 57 % vprašanih (+1 o.t.), 37 % pa ne. Med najbolj zadovoljnimi z odzivom EU so Poljaki (81 %), le nekoliko manj pa Danci in Portugalci (po 79 %). Manj kakor Slovenci so z odzivom EU na rusko-ukrajinski konflikt zadovoljni le na Cipru (33 %) in v Grčiji (36 %).

Med posameznimi ukrepi so Slovenci veliko bolj naklonjeni humanitarnim ukrepom, kot so zagotavljanje humanitarne pomoči in sprejemanje ljudi, ki se umikajo pred konfliktom, v manjši meri so naklonjeni financiranju oboroževanja.

57 % (-2 o.t.) Slovencev podpira uvajanje gospodarskih sankcij proti ruski vladi, podjetjem in posameznikom, 39 % temu nasprotuje. Sankcijam, usmerjenim proti ruskim subjektom, so precej bolj naklonjeni državljani EU27, kjer jih podpira 72 %, 21 % jim nasprotuje. 62 % (-4 o.t.) Slovencev podpira zagotavljanje finančne pomoči Ukrajini (72 % v EU27), 51 % (-1 o.t.) vprašanih v Sloveniji pa bi Ukrajini priznalo status kandidatke za morebitno članstvo v EU (61 % v EU27, -3 o.t.).

Najvišjo podporo med ukrepi v odgovor na rusko invazijo na Ukrajino Slovenci izražajo zagotavljanju **humanitarne pomoči Ukrajini**, podpira jo kar 91 % Slovencev (+4. o.t.), v EU27 pa jo podpira 89 % Evropejcev (+1 o.t.). Velika večina (82 %, -2 o.t.) bi podprla **sprejem ljudi, ki bežijo pred konfliktom**, v EU. Predlog uživa zelo visoko podporo tudi na ravni EU27, z njim se strinja 84 % Evropejcev (-2 o.t.). V najmanjši meri so Slovenci naklonjeni **financiranju dobave in dostave vojaške opreme v Ukrajino** (46 % za, 51 % proti), na ravni EU27 predlog podpira 60 % vprašanih, 34 % je proti.

Slovenci v manjši meri kakor državljani EU27 menijo, da ima rusko-ukrajinski konflikt **finančne posledice** bodisi zanje **osebno** ali za **nacionalno gospodarstvo**, še vedno pa se s trditvama strinja več kot polovica vprašanih. Da čutijo resne finančne posledice konflikta na osebni ravni, meni dobra polovica, 51 % Slovencev (-4 o.t.) ter 58 % Evropejcev (-3 o.t.). Večji del vprašanih je mnenja, da ima vojna v Ukrajini finančne posledice na državnih financah: tako meni 79 % Slovencev (+1 o.t.) ter 83 % Evropejcev (nespremenjeno).

Potreba po energetski neodvisnosti in učinkovitosti

Ena izmed posledic ruske invazije na Ukrajino je bilo zavedanje ranljivosti dobave energentov, ki jih je EU dobavljala Rusija.

Ob trajajočem konfliktu je večji del Evropejcev mnenja, da **mora EU čimprej zmanjšati svojo odvisnost od ruskih virov energije**: tako meni 77 % Slovencev (-1 o.t.) ter 81 % Evropejcev (-1 o.t.). Prav tako se velika večina vprašanih strinja, da bi **EU morala znatno vlagati v obnovljive vire energije**, kot sta vetrna in sončna energija: predlogu je naklonjenih 89 % Slovencev (+4 o.t.) ter le nekaj manj Evropejcev (83 %, -2 o.t.). Hkrati so vprašani v veliki večini naklonjeni **skupnemu nakupu energije držav članic EU od**

drugih držav z namenom doseči boljšo ceno: strinja se 87 % (+4 o.t.) Slovencev ter 80 % Evropejcev (nespremenjeno).

Velika večina Evropejcev je že ali pa še namerava ukrepati tudi glede svojih lastnih navad: da so pred kratkim sprejeli **ukrepe za zmanjšanje lastne porabe energije ali pa jih nameravajo sprejeti v bližnji prihodnosti**, je dejalo 74 % +1 o.t.) Slovencev ter skoraj osem od desetih Evropejcev (78 %, nespremenjeno).

Ocena možnosti in učinkovitosti načrta za okrevanje

Pri možnostih EU za spoprijemanje z izzivi na gospodarskem področju se večina državljanov EU strinja, da ima Evropska unija **dovolj moči in orodij, da lahko brani gospodarske interese Evrope v svetovnem gospodarstvu**. To mnenje deli skoraj dve tretjini Slovencev (64 %, -2 o.t.), na ravni EU27 pa še nekoliko več, 69 % Evropejcev. Zaupanje v zmožnost EU, da v globalnem svetu zaščiti svoje gospodarske interese, ima več kot polovica vprašanih v vseh državah članicah, v največji meri na Portugalskem (88 %) in Poljskem (86 %), najmanj v Franciji (52 %).

Prav tako so vprašani naklonjeni **povezovanju EU in sklepanju partnerstev z državami izven EU** za vlaganje v trajnostno infrastrukturo in povezovanje ljudi ter držav po svetu; s tem se strinja več kot tri četrtine vprašanih (77 % Slovencev, +1 o.t. ter 76 % Evropejcev, -1 o.t.).

Sveženj ukrepov s subvencijami za pomoč gospodarstvu v višini 800 milijard evrov »NextGenerationEU« državljani Evrope smatrajo za učinkovitega. Čeprav je slovensko javno mnenje dokaj razdeljeno, še vedno več Slovencev vidi načrt za ukrepanje NextGenerationEU v večji meri za učinkovitega (47 %, +1 o.t.) kakor nasprotno (41 %). Kljub temu je delež mnenj, da je sveženj ukrepov neučinkovit, od preteklega merjenja med Slovenci porasel za 6 odstotnih točk. V povprečju je na ravni EU27 več kakor polovica vprašanih (53 %, -2 o.t.) mnenja, da je sveženj ukrepov NextGenerationEU učinkovit pri odzivu na trenutne gospodarske izzive pred EU, nasprotnega mnenja je manj kakor tretjina Evropejcev (32 %, +2 o.t.). Zgolj v treh državah članicah EU (Češka, Francija in Finska) so vprašani v nekoliko večji meri prepričani v neučinkovitost načrta kakor obratno.

V. Informiranost in mediji

Obveščенost o evropskih vprašanjih

Državlјani Evrope se razlikujejo v svojem mnenju o tem, kako dobro so **obveščeni o evropskih vprašanjih**; nekoliko večji del vprašanih meni, da niso dobro obveščeni (46 %; +3 o.t.), dobra polovica Evropejcev (53 %) pa meni, da so o evropskih vprašanjih slabo obveščeni. V povprečju je občutek obveščенosti o evropskih vprašanjih med Slovenci na višji ravni oz. so odgovori skoraj popolnoma deljeni: 49 % Slovencev meni, da so dobro obveščeni o evropskih vprašanjih (4 % »zelo dobro«, 45 % »dokaj dobro«; skupaj +6 o.t. od EB99), več kot polovica (51 %) jih meni, da so o tem slabo obveščeni (43 % »precej slabo«, 8 % »zelo slabo«).

Občutek obveščенosti o evropskih vprašanjih se precej razlikuje med državami, z nad dvema tretjinama »dobro obveščениh« na Poljskem, v Luksemburgu, na Danskem in Finskem, do druge skrajnosti, kjer ima manj kot tretjina vprašanih občutek, da so o evropskih vprašanjih dobro obveščeni, kot je to na Portugalskem in v Franciji.

Glavni **vir informiranja o evropskih političnih vprašanjih** za večino vprašanih ostaja televizija oz. njeni programi z novicami, ki so glavni vir informacij za 50 % Slovencev in 53 % Evropejcev; splošne televizijske kanale za informiranje uporablja 40 % Slovencev in 57 % Evropejcev – v povprečju so splošni TV programi za državljane EU najpomembnejši vir informacij o evropskih političnih zadevah. Na drugem mestu v Sloveniji je radio, preko njega dobi informacije o evropskih političnih zadevah skoraj polovica vprašanih (46 %, na ravni EU27 34 %). Na tretjem mestu tako za Slovence kot v EU so informativne spletne strani (spletnih časopisov, revij), kot glavni skupni vir služijo 44 % Slovencev in 40 % Evropejcem. Po spletu, natančneje preko spletnih družabnih omrežij, se informira 32 % Slovencev in 30 % Evropejcev, sledijo pa še tiskani mediji, ki jih uporablja le še petina Slovencev (20 %) in dobra četrtina Evropejcev (26 %).

Državlјani EU27 so odgovarjali tudi na vprašanje, kje aktivno poiščejo informacije o EU, njenih politikah in ustanovah. Glavni načini iskanja, pridobivanja informacij o tem tako za Slovence kot za Evropejce predstavljajo klasični mediji - televizija, radijo, tisk - najpogosteje se jih poslužuje 42 % Slovencev (-3 o.t.) in 52 % Evropejcev (-1 o.t.). Drugi pomemben vir so informativna spletna mesta (spletna mesta časopisov, revij; spletna mesta, ki gostijo videoposnetke ipd.) – uporablja jih 29 % v Sloveniji in 31 % v EU. Naslednja pomembna načina iskanja informacij o EU pa sta še uradne spletne strani ustanov in inštitucij (vladne spletne strani ipd.) (24 % v Sloveniji, 17 % v EU) ter pogovori s sorodniki, prijatelji, sodelavci, ki predstavlja pomembnejši vir informacij o EU za Evropejce (29 %) kot Slovence (22%).

Zaupanje različnim medijem kot virom informiranja

Vendar Slovenci poročajo, da informacijam iz medijev ne zaupajo kar na slepo. Skoraj tri četrtine vprašanih v Sloveniji (73 %) ne zaupa medijem na splošno, 26 % jim zaupa, kar je precej pod povprečjem EU27, kjer medijem zaupa 39 % vprašanih, 57 % pa ne zaupa. Manj zaupanja v medije kot Slovenci imajo le še Grki, kjer zaupa petina Grkov, 70 % pa ne.

Večji del Slovencev je kritičen glede **verodostojnosti nacionalnih medijev**: da slovenski mediji zagotavljajo zaupanja vredne informacije, meni 48 % Slovencev, polovica (51 %) jih meni nasprotno. Podoba medijev se je v očeh javnosti nekoliko izboljšala od zadnjega merjenja (porast mnenja, da so vredni zaupanja, za +2 odstotni točki). V EU27 večina vprašanih zaupa nacionalnim medijem (60 %, +1 o.t.), v največji meri v skandinavskih državah (preko 80 %, na Švedskem celo 90 %), najmanj oz. manj kakor Slovenci pa menijo, da njihovi mediji zagotavljajo zaupanja vredne informacije, Grki, Maltežani, Španci in Čehi.

Večji del Slovencev sicer meni, da slovenski mediji zagotavljajo raznolikost pogledov in mnenj (62 %, +7 o.t.; v EU27 69 %, -1 o.t.), vendar pa se je še poslabšalo mnenje o **odpornosti medijev na politične in tržne pritiske**. Le 27 % Slovencev (-5 o.t.) meni, da se nacionalni mediji uspejo otresti političnega ali tržnega pritiska in predstavljajo neodvisne informacije, kar 71 % se s tem ne strinja – bolj kritični so le še vprašani v Grčiji. Nekoliko se je poslabšalo tudi mnenje Evropejcev: da nacionalni mediji uspejo zagotavljati informacije brez političnih in tržnih pritiskov, meni 45 % Evropejcev (-3 o.t.), 49 % se s tem ne strinja. Ponovno imajo boljši občutek glede neodvisnosti medijev vprašani v državah s severa Evrope (77 % na Finskem, več kot dve tretjini na Danskem in Nizozemskem). Le en od šestih Grkov verjame v neodvisnost medijev (16 %) vprašanih, 80 % se s tem ne strinja.

So pa državljani EU na splošno kritični glede kredibilnosti informacij: več kot tri četrtine Slovencev (76 %, +6 o.t. od EB98, zima 2022) in 68 % Evropejcev odgovarja, da pogosto naletijo na **informacije, za katere menijo, da napačno predstavljajo dejansko stanje ali so celo lažne**. V vseh državah članicah je vsaj polovica takšnih, ki so tega mnenja, v največji meri se to dogaja vprašanim na Malti (91 %) in v Grčiji (87 %), na drugi strani pa »le« dobri polovici Bolgarov (51 %) in Fincev (52 %). Večji del vprašanih pa je hkrati mnenja, da z lahkoto prepoznajo tovrstne novice ali informacije, ki so napačne ali lažne: s tem se strinja 68 % Slovencev (30 % meni nasprotno) ter 60 % Evropejcev.

